

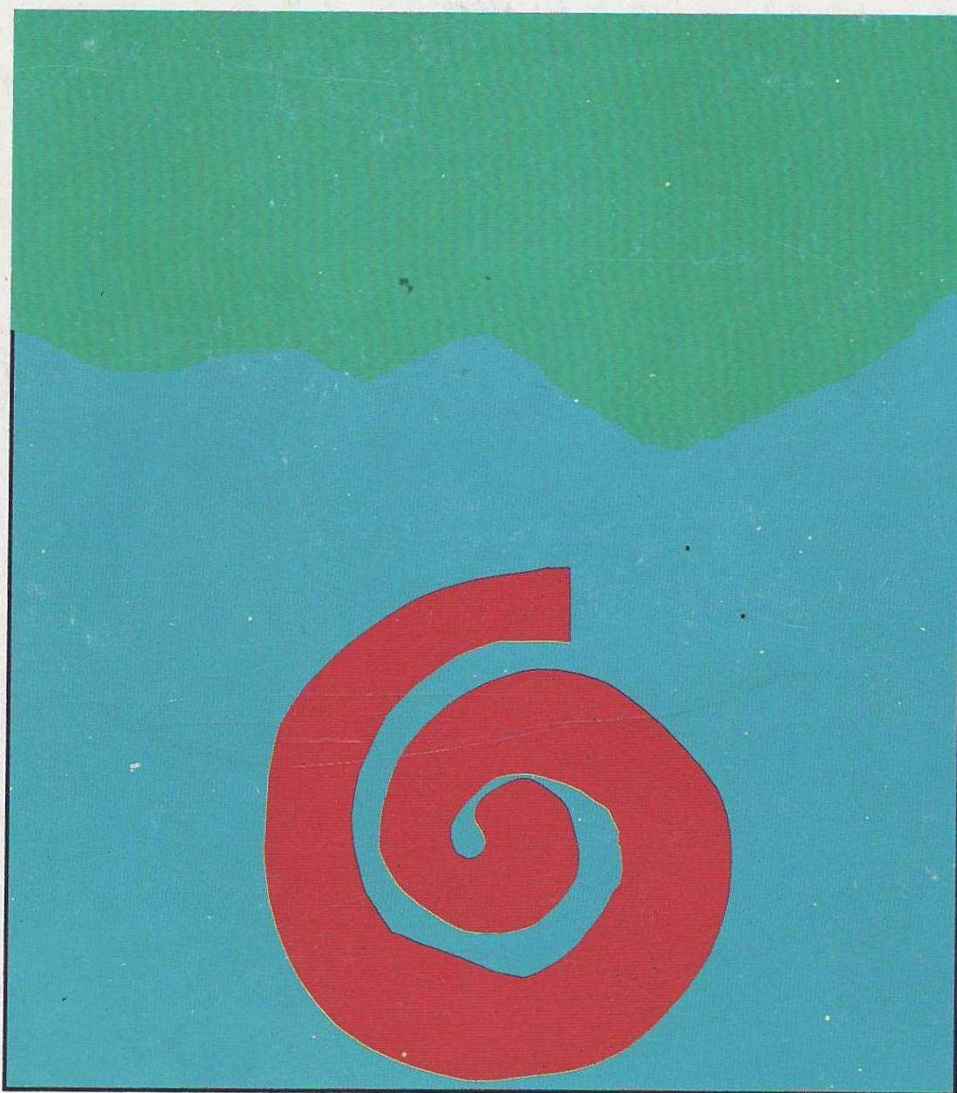
Biblioteca 114

El Correo Gallego

Antonio
Fraguas

Galicia
Máxica

Consellería
de Relacións
Institucionais

Todo o mundo está de acordo en que o folklor evoluciona. Ninguén baila hoxe ó compás dunhas pandaretas acompañadas do canto dunhas mozas ou mozos. Eu bailei, inda que mal, moitas veces ó compás desa música folk de entónces. Cando pensamos, realmente, nesta situación de cambio, decimos: imos perdendo, pero perdemos radicalmente. Temos que advertir que non se perde tan radicalmente, transfórmase, hai novas manifestacións, e istas novas manifestacións hai que ir recolléndoas tamén. Como exemplo podemos citar os decires tan abundosos que xurdiron en Mónaco co casamento de Grace Kelly, que aparece publicado nunha revista francesa de Folklor, son ditos o redor do nome, da artista e do seu casamento.

Nós imos ocuparnos hoxe de *Literatura oral*. ¿Qué entendemos por literatura oral? Literatura oral é o conxunto de manifestacións literarias que sostén un pobo tradicionalmente. Nese conxunto de manifestacións literarias pode recollese, perfectamente, o espírito, toda a sensibilidade de ise pobo, os seus problemas especiais, xeitos de vida, maneiras de ser das personas, feitos bos e malos. Todo este conxunto pode ser oral ou escrito, mais é sempre contado ou recitado oralmente e o seu orixen pode ser erudito ou popular. Debemos advertir que o erudito sirve moitas veces pro saber popular que o sabe sin saber ónde o aprendeo, e o popular sirve tamén ó erudito. Un exemplo pode moi ben decatarnos de canto decimos. En Lugo hai unha colección de Nadales recollida polo Reverendo don Xesús Mato, baixo o tiduo de: “Galicia canta ó Neno”. Un destes Nadales, con outros máis, habíamo entregado a mín un alumno do Instituto lucense sendo eu alí profesor. Apartei o villancico por estimalo erudito xa que conoecía o seu autor. O Padre Mato, orgaizador dun magnífico Coro, de unha sensibilidade extraordinaria pro canto, pra música e fondamente preocupado por recoller todas estas manifestacións, pon ó devandito villancico o seguinte xuicio: “Un dos vilancicos máis morriñosos que se coñoce, é: NENO DE CABELOS DE OURO”. Mostra unha versión recollida na cidade de Lugo, e dí así:

*Neno de cabelos de ouro,
meu amor e meu tesouro,
rico ben.*

*Tanto como a Ti che quero
non lle quixen nin espero
quererlle nunca a ninguén. Ai la la la la.*

*Esas manadas de feno
en que está deitado o Neno,
frías son
deixa que onda a Ti me achegue
e Te deite e Te afregue (bis)
no meu probe corazón. Ai la la.*

*Oh meu rei, meu queridiño
que na veira dun camiño
berce tes;
Ven ó carón do meu peito
e durme neste leito
si soniño tes.*

Reve reverrevere... reve meu ruliño reverr.

Este vilancico, que eu chamaría saudoso, millor que morriñoso, é de Lago González, Bispo de Tui e Arzobispo de Santiago, pero denantes foi coengo de Lugo, onde fixo composicións poéticas; estudos históricos e moitas traducións. Entre as versións ó galego figuran as “Promesas do Sagrado Corazón de Xesús”, que moitos de ustedes terán; poseemos unha que pertenceo a un seminarista a quen lla adicara o autor. A composición da que sai o vilancico que agora se canta ten por tiduo: “O Neno Xesús”, e dí así:

*Neno de cabelos de ouro
meu amor e meu tesouro,
rico ben
tanto como a ti che quero
non lle quixen nin espero
quererlle nunca a ninguén.*

*Esas manadas de feno
 en que estás deitado, Neno,
 frías son;
 deixa que onde a Ti me achegue
 e te deite e atafegue
 no meu probe corazón.*

*Pra que durmas ben contente
 nél terás un leito quente,
 Neno Rey;
 e de amor unha fogueira,
 no meu peito, á mesma veira
 do teu berce che farei.*

*Ven e durme queridiño,
 ven a casa de un mendiño
 descansar.*

*Esa cova está moi fría,
 fora de ela venta e xía...
 ven a porte ó pé do lar.*

*Hei facerche logo un trono;
 mais agora durme un sono,
 caravel,
 e despois cando te ergueres
 heiche dar, si mos quixeres,
 leite e máis favos de mel.*

*¡Hou, meu rei, meu amiguiño,
 que na veira de un camiño
 berce tes;
 ven acá, ven ó meu peito
 e descansa neste leito
 que tan doce e quente ves!*

*Aquí Neno, meu amigo
 vivirei solo contigo
 pra enxamáis;
 e non quero máis ventura,
 nin riqueza, nin fartura...
 ¡¡Ti soliño e nada máis!!*

Como ven non pode ser máis erudita a procedencia de iste vilancico agora tan popular e bastante deformado.